

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนฝรังตามการรับรู้ของประชาชน

ผู้วิจัย : นางสาวพร สัจจวัฒนา

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระหัสดี กิตตินนุโท, ดร.	พธ.บ., M.A., Ph.D.
: ผศ.ดร.สมบุญรณ์ ตันยะ	กศ.บ., กศ.ม., กศ.ด.
: ผศ.ดร.สุรพงษ์ คงสัตย์	ป.ธ.๔, พธ.บ., M.A., ป.ร.ด.

วันสำเร็จการศึกษา : ธันวาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักสังคหวัตถุ ๔ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท และเปรียบเทียบการใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนฝรังตามการรับรู้ของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การมาใช้บริการ ซึ่งการวิจัยแบ่งเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ การวิจัยเอกสารโดยศึกษาหลักสังคหวัตถุ ๔ ในพระพุทธศาสนาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และตอนที่ ๒ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนฝรังประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ที่ได้มาโดยการเลือกแบบบังเอิญ จำนวน ๓๑๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน ๓๐ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า

๑. การใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ประการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของงานบริการเริ่มตั้งแต่โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเหมาะสม เพราะการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือของทุก ๆ คนและยังเป็นเครื่องยึดใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี สามารถแบ่งเป็น ๔ ประการ คือ (๑) ทาน คือ การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน (๒) ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ คือ วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดดีมีน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่กันนับถือ ตลอดจนคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐาน จูงใจให้นิยม

ยอมตาม (๓) อัตถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม (๔) สมานัตตตา คือ ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอดันเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

๒. การใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โนนฝรั่งตามการรับรู้ของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน ๓ ด้าน และระดับปานกลาง จำนวน ๑ ด้าน และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า การรับรู้การใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โนนฝรั่งตามการรับรู้ของประชาชน ด้านสมานัตตตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา ด้านทาน และด้านอิตถจริยา

๓. การใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โนนฝรั่งตามการรับรู้ของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การมาใช้บริการ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน

๔. การใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โนนฝรั่งตามการรับรู้ของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านปิยวาจา และสมานัตตตา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

Thesis Title : A Saṅkhahawatthu 4 (Base of Sympathy) Application For The
Service Of Healthy Hospital Of Nonpharung Subdistrict Based
On People's Views

Researcher : Mrs. Sivaporn Sajjavattana

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

This Supervisory Committee

: Phra Hassadee Kittinando, B.A., M.A., Ph.D.

: Assistant Prof. Dr.Somboon Tanya, B.Ed., M.Ed., Ed.D.

: Assist. Prof. Dr.Suraprong kongsat, B.A. ,M.A.,Ph.D

Date of Graduation : December 2012

ABSTRACT

This research aims to (1) study Saṅkhahawatthu 4 in Theravada Buddhism and (2) compare Saṅkhahawatthu 4 application for the service of healthy hospital of Nonpharung Subdistrict based on people's views classified by sex, age, education, and service experience. The research was divided into two factors. The first factor was a documentary research analyzing Saṅkhahawatthu 4 from Tipitaka, Attakatha, Deeka, Anudeeka, and other related documents. The second one was a quantitative research. Samples were 315 people who used the service of healthy hospital of Nonpharung Subdistrict in the 2010 fiscal year through the accidental sampling process. Data for collection were 30 items of rating scale questionnaire. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows:

1. Saṅkhahawatthu 4 is a very vital heart of service because every human in the society need being loved and accepted. Besides, it holds people's heart and links people with unity. It consists of four factors: charity, kindly speech, useful conduct, and even and equal treatment. Charity refers to giving, supporting, and making a sacrifice including giving knowledge and instruction. Kindly speech refers to a speech of love, impression, and friendliness consisting of reasons. Useful conduct refers to behaving for public benefits including helping and supporting morality. Even and equal treatment refers to behaving consistently, acting consistently for the people, for the suffering, for

the position, for the state, for the person, for the events, and environment based on Dhamma.

2. The average of Saṅkhahawatthu 4 application for the service of healthy hospital of Nonpharung Subdistrict based on people's views is in a high level. According to each side, three sides are in a high level and one in an average level. From the highest mean to the least one, the even and equal treatment has the highest mean following by kindly speech, giving, and useful conduct respectively.

3. Both the average and each side of Saṅkhahawatthu 4 application for the service of healthy hospital of Nonpharung Subdistrict based on people's views classified by sex, age, education, and service experience do not show a statistically significant difference at .05 level.

4. By the average, the kindly speech and even and equal treatment show a statistically significant difference at .05 level. While the other parts do not show a statistically significant difference at .05 level.